

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

R J E Š E N J E
po Zahtjevu za pokretanje postupka gospodarskog subjekta Digital Asset Management d.o.o.
Banja Luka, protiv Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka
„SKRAĆENA VERZIJA“

Sarajevo,
studeni, 2025. godine

Broj: UP 02-26-2-042-97/21
Sarajevo, 05.11.2025. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), a u svezi članka 105. Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku utvrđivanja zabranjenog sporazuma pokrenutog po Zahtjevu za pokretanje postupka gospodarskog subjekta Digital Asset Management d.o.o. Banja Luka, ul. Kralja Alfonsa XIII br. 26, 78 000 Banja Luka koga zastupa Dalibor Mrša odvjetnik iz Banja Luke, odvjetnička kancelarija u ul. Nikole Pašića br. 50, Banja Luka, protiv Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka, ul. Vase Pelagića br.2, 78 000 Banja Luka, kojeg zastupaju Naida Čustović i Ilma Kasumagić, odvjetnici iz Sarajeva, ulica Zmaja od Bosne 7, 71 000 Sarajevo, postupajući po presudi Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 3 U 044669 22 U od 18.10.2024. godine, na 36.sjednici održanoj dana 05.11.2025. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

1. Odbija se Zahtjev gospodarskog subjekta Digital Asset Management d.o.o. Banja Luka, ul. Kralja Alfonsa XIII br. 26, 78 000 Banja Luka podnesen protiv gospodarskog subjekta Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka ul. Vase Pelagića br.2, 78 000 Banja Luka radi utvrđivanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. stavak 1) točke b) i d) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
2. Nalaže se gospodarskom subjektu Digital Asset Management d.o.o. Banja Luka da na ime troškova postupka, gospodarskom subjektu Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka uplati iznos od (...) ¹ KM u roku od 8 dana od dana primitka ovog Rješenja.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, Službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Ovim rješenjem se izvršava presuda Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud) broj: S1 3 U 044669 22 U od 18.10.2024. godine, (u daljnjem tekstu: Presuda), kojom je Sud usvojio tužbu gospodarskog subjekta Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, podnesenu putem punomoćnika Naide Čustović i Ilme Kasumagić, odvjetnika iz Sarajeva, ulica Zmaja od Bosne 7, 71 000 Sarajevo, i poništio Rješenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj: UP 02-26-2-042-55/21 od 16.11.2022. godine, te predmet vratio na ponovno rješavanje.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je navedenu presudu zaprimilo dana 21.10.2024. godine pod brojem: UP 02-26-2-042-87/21. Prema članku 62. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 12/04, 88/07,

¹ (...) *- Podatci predstavljaju poslovnu tajnu

83/08 i 74/10), kada sud poništi akt protiv kojeg je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kojem se nalazio prije nego što je poništen akt donesen.

Konkurencijsko vijeće je dana 27.09.2021. godine pod brojem: UP 02-26-2-042-1/21, zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) gospodarskog subjekta Digital Asset Management d.o.o. Banja Luka, ul. Kralja Alfonsa XIII br. 26, 78 000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: Digital Asset Management ili Podnositelj zahtjeva), koga zastupa Dalibor Mrša odvjetnik iz Banja Luke, odvjetnička kancelarija u ul. Nikole Pašića br. 50, Banja Luka, protiv Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka, ul. Vase Pelagića br.2, 78 000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: Raiffeisen bank ili Protivna strana), radi kršenja Zakona o konkurenciji u smislu članka 4. stavak 1) točke b) i d).

Podnositelju zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 16.02.2022. godine (akt broj: UP 02-26-2-042-4/21) izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona o konkurenciji.

1. Stranke u postupku

1.1. Podnositelj zahtjeva

1.1.1. Gospodarski subjekt Digital Asset Management

Gospodarski subjekt „Digital Asset Management“ društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka, sa sjedištem u ul. Kralja Alfonsa XIII br.26, 78 000 Banja Luka, skraćena oznaka „Digital Asset Management“ d.o.o. Banja Luka, registriran je kod Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci, pod matičnim brojem subjekta: 57-01-0156-18.

(...)*

Temeljna registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Digital Asset Management je posredovanje u trgovini specijaliziranoj za određene proizvode ili grupe ostalih proizvoda.

1.2. Protivna strana

1.2.1. Gospodarski subjekt Raiffeisen bank

Gospodarski subjekt Raiffeisen Bank dioničarsko društvo Bosna i Hercegovina, ul. Zmaja od Bosne bb, Novo Sarajevo, skraćena oznaka Raiffeisen Bank dd Bosna i Hercegovina, registriran je kod Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem subjekta 65-02-0005-10 (stari broj 1-11629). Odlukom o osnivanju Filijale Banja Luka br.7446/00 od 23.11.2000. godine, osnovana je Raiffeisen Bank dd BH- Glava podružnica/Filijala Banja Luka, sa sjedištem u ul. Vase Pelagića br.2, Banja Luka

Osnivač gospodarskog subjekta Raiffeisen bank i vlasnici 100% kapitala su dioničari prema listi vlasnika vrijednosnih papira Registra vrijednosnih papira u FBiH od 30.09.2004. godine.

Temeljna registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Raiffeisen Bank BH je pružanje bankarskih usluga.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je tijekom postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br.18/06 i 34/10), Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br.29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13, 53/16). Zakon o bankama Republike

Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 3/16), Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Sl. glasnik RS“, br. 52/2012, 92/2012 - ispr., 58/2019 i 38/2022), Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“ br. 47/14, 67/16).

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 10/08), (u daljem tekstu: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju) odredba čl. 71. o primjeni kriterija i pravne stečevine Europske unije, te članka 43. stavak (1) Zakona, koje omogućuje Konkurencijskom vijeću u svrhu ocjene danog slučaja, da se može koristiti sudskom praksom Europskog suda pravde i odlukama Europske komisije.

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povrede Zakona o konkurenciji na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: UP 02-26-2-042-6/21 dana 17.02.2022. godine (u daljnjem tekstu: Zaključak), protiv Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina, Filijala Banja Luka, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) točke b) Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće, sukladno sa člankom 33. stavak (1) Zakona, je dostavilo Zahtjev i Zaključak na odgovor protivnoj strani u postupku.

4. Prikupljanje podataka od trećih osoba

Kako bi razjasnilo određene činjenice i dokaze iznesene u postupku, a u svrhu utvrđivanja stanja na tržištu pružanja usluga vođenja žiro-računa i tekućih računa građana i građansko pravnih osoba i vršenje platnog prometa po tim poslovima gospodarskim subjektima koji se bave trgovinom i/ili posredovanjem u trgovini krypto valutom, Konkurencijsko vijeće je aktom broj: UP 02-26-2-042-15/21 od dana 14.04.2022. godine uputilo Zahtjev za dostavljanje podataka Ministarstvu finansija RS, aktom broj: UP 02-26-2-042-16/21 od 14.04.2022. godine Zahtjev za dostavljanje podataka Agenciji za bankarstvo RS, aktom broj: UP 02-26-2-042-17/21 od 14.04.2022. godine Zahtjev za dostavljanje podataka Agenciji za bankarstvo FBiH.

Ministarstvo finansija RS je tražene podatke dostavilo aktom zaprimljenim pod brojem UP 02-26-2-042-22/21 dana 04.05.2022. godine. Agencija za bankarstvo FBiH, dana 25.04.2022. godine podneskom zaprimljenim pod brojem UP 02-26-2-042-20/21 i Agencija za bankarstvo RS dana 20.04.2022. godine podneskom broj: UP 02-26-2-042-19/21.

5. Usmena rasprava i dalji tok postupka

U daljnjem tijeku postupka, budući da se radi o postupku stranaka sa suprotnim interesima Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, sukladno sa člankom 39. Zakona, za dan 31.05.2022. godine (pozivi dostavljeni Podnositelju zahtjeva aktom broj: UP 02-26-2-042-23/21 i protivnoj strani aktom broj: UP 02-26-2-042-24/21. od dana 05.05.2022. godine).

Na usmenoj raspravi održanoj dana 31.05.2022. godine u prostorijama Konkurencijskog vijeća u ime stranaka u postupku su pristupili njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici kojom prilikom su imali mogućnost da jedni drugima postavljaju pitanja i razjasne međusobno sporne stvari (Zapisnik sa usmene rasprave, akt broj: UP 02-26-2-042-25/21).

6. Zaključak o proširenju Zaključka o pokretanju postupka broj: UP 02-26-2-042-6/21 od 17.02.2022. godine i Zaključak o produljenju roka za donošenje konačnog rješenja

Sukladno sa zahtjevom za priširenje zahtjeva za pokretanje postupka, istaknutim na usmenoj raspravi od strane Podnositelja zahtjeva putem punomoćnika Dalibora Mrše odvjetnika iz Banja Luke, Konkurencijsko vijeće je donijelo Zaključak broj: UP 02-26-2-042-28/21 od 05.08.2022. godine kojim je proširen Zaključak o pokretanju postupka, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1) točke b) Zakona o konkurenciji broj: UP 02-26-2-042-6/21 od dana 17.02.202. godine, na točku d) članka 4. stavak 1) Zakona o konkurenciji.

Obzirom da se u predmetnom postupku radi o vrlo složenoj materiji i novom tržištu posredovanja u trgovini digitalnom imovinom i korištenju novih tehnologija u Bosni i Hercegovini, Konkurencijsko vijeće je procijenilo da neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje u roku od 6 mjeseci od dana donošenja Zaključka o pokretanju postupka, kako je propisano člankom 41. stavak (1) pod a) Zakona. Uzimajući u obzir naprijed navedene činjenice, Konkurencijsko vijeće je dana 05.08.2022. godine donijelo Zaključak broj: UP 02-26-2-042-29/21 kojim je rok za donošenje konačnog rješenja po Zaključku o pokretanju postupka koji se odnosi na utvrđivanja kršenja odredbi članka 4. stavak (1) točka b) i d) Zakona, produljen za dodatna 3 (tri) mjeseca u smislu članka 41. stavak (2) Zakona.

7. Izvođenje dokaza vještačenjem u predmetnom postupku

Konkurencijsko vijeće je dana 12.10.2022. godine, pod brojem: UP 02-26-2-042-38/21, donijelo Zaključak o vještačenju u predmetu broj: UP 02-26-2-042-1/21, kojim je određeno izvođenje dokaza vještačenjem vještaka ekonomske struke (...)*, na okolnosti predložene zahtjevom za vještačenje postavljenim od strane Podnositelja zahtjeva.

8. Mjerodavno tržište

Sukladno sa člankom 3. stavak (1) Zakona i čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10) mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda i/ili usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti gospodarskih subjekata na određenom zemljopisnom području.

Konkurencijsko vijeće je odredilo da je u predmetnom postupku mjerodavno tržište proizvoda i/ili usluga tržište pružanja usluga vođenja žiro-računa i tekućih računa građana i građansko pravnih osoba i vršenje platnog prometa po tim poslovima od strane gospodarskog subjekta Raiffeisen bank dd BH, Glavna podružnica/filijala Banja Luka.

U konkretnom slučaju mjerodavno zemljopisno tržište je Bosna i Hercegovina, budući da gospodarski subjekat Raiffeisen bank dd BH putem svojih filijala posluje na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine.

U smislu navedenog, Konkurencijsko vijeće je za mjerodavno tržište predmetnog postupka utvrdilo tržište pružanja usluga vođenja žiro-računa i tekućih računa građana i građansko pravnih osoba i vršenje platnog prometa po tim poslovima od strane gospodarskog subjekta Raiffeisen bank dd BH na području Bosne i Hercegovine.

9. Nastavak postupka nakon presude Suda Bosne i Hercegovine

Presudom Suda broj: S1 3 U 044669 22 U usvojena je tužba, te poništeno Rješenje Konkurencijskog vijeća broj: UP 02-26-2-042-55/21 od 16.11.2022. godine i predmet vraćen na ponovno rješavanje.

U Presudi su navedeni stavovi Europske komisije i Europskog suda pravde, na osnovu čega je Vijeće za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine zauzelo stav kako slijedi:

„Imajući u vidu izložene stavove Komisije i Europskog suda pravde, ovo vijeće nalazi da se tužena nije bavila analizom, u konkretnoj stvari, kako (...) koja je oglašena zabranjenim sporazumom, predstavlja sporazum bilo koje vrste, gdje se vidi posljedica suglasnosti volja, s kojim gospodarskim subjektima je došlo do sporazuma ili usklađenog ponašanja, u čemu se ogleda to usklađeno ponašanje i koje su posljedice po tržište. Da je jasno da su u odnosu na podnositelja zahtjeva vraćene dvije uplate označenih platformi, jer su ocijenjene sumnjivim sa stanovišta platnog prometa i ugašen račun, ali to nije samo po sebi dovoljno za ocjenu da je došlo do ograničavanja tržišta. Može i (...), suprotno prigovorima tužbe, kao jednostrani akt banke da bude razmatran u duhu zabranjenog sporazuma, ali da bi se došlo do takvog zaključka, mora se u postupku utvrditi da postoji suglasnost volja i drugih gospodarskih subjekata iste ili vezane poslovne djelatnosti da se ograniči tržište, dakle postigne protiv konkurentski cilj. Obrazloženje razloga za utvrđenje da se radi o zabranjenom sporazumu je u konkretnoj stvari izostalo, a iz spisa je vidljivo da takvi dokazi nisu ni provođeni. Ocjena da se radi o odluci kojom je neko onemogućen na tržištu, a u konkretnom slučaju podnositelj zahtjeva je onemogućen da ima odgovarajući račun za uplatu prometa, ne znači da je tom radnjom narušena konkurencija, jer za takav zaključak nedostaje utvrđenje da postoji ponašanje više gospodarskih subjekata koji su pokazali ili se suglasili sa jednostranim aktom poslovne banke, a u cilju ograničavanja tržišta. Posljedica u vidu vraćanja uplata i gašenja računa, eventualno može biti predmet nekog drugog sudskog postupka, a zaključku da (...) predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, mora prethoditi valjana analiza svih parametara na koje je ukazano ovom presudom, a što je zasnovano na praksi Europske komisije i Europskog suda pravde“

S ciljem izvršenja presude Konkurencijsko vijeće je aktom broj: UP 02-26-2-042-89/21 od 04.11.2024. godine od Podnositelja zahtjeva zatražilo da se očituju da li ostaje kod Zahtjeva za pokretanje postupka, odnosno da li je zainteresiran za daljnje vođenje postupka.

Presudom je, između ostalog, naloženo Konkurencijskom vijeću da tužitelju, gospodarskom subjektu Raiffeisen bank d.d. BiH, nadoknadi troškove postupka u iznosu od 380,80 KM, zbog čega je dana 04.12.2024. godine aktom broj: UP 02-26-2-042-88/21 upućen zahtjev za dostavljanje broja bankovnog računa navedenom gospodarskom subjektu.

Konkurencijsko vijeće je također, u obvezi i da izvrši povrat sredstava uplaćenih na ime izrečene novčane kazne i troškova postupka Rješenjem broj: UP 02-26-2-042-55/21 od 16.11.2022. godine, te je dana 23.12.2024. godine donijelo Rješenje o povratu novčane kazne i troškova postupka, broj: UP 02-26-2-042-94/21.

10. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

U predmetnom postupku, pristupilo se prikupljanju mjerodavne dokumentacije i podataka, te je uvidom u iste utvrđeno slijedeće:

Prema Zakonu o bankama Republike Srpske i Zakonu o bankama Federacije BiH, Banka je dioničarsko društvo sa sjedištem u jednom od dva entiteta Bosne i Hercegovine, koja ima dozvolu za rad od nadležene entitetske agencije za bankarstvo, čija je djelatnost primanje depozita i sredstava sa obvezom vraćanja i davanje kredita za vlastiti račun, a može obavljati i druge poslove sukladno sa zakonom.

Zakon o bankama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 3/16) u članku 4. propisuje poslove koje može obavljati samo banka:

„(1) Nitko osim banke ne može se baviti primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava, davanjem kredita i izdavanjem platnih kartica na području Republike Srpske, ako nema dozvolu Agencije sukladno sa ovim zakonom.

(2) Prilikom ugovaranja i odobravanja zajma primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuju obligacioni odnosi.“

Članak 8. stavak (1) Zakona o unutrašnjem platnom prometu ("Sl. glasnik RS", br. 52/12, 92/12 - ispr., 58/19 i 38/22), nameće obvezu svim poslovnim subjektima da otvore račune ovlaštenim organizacijama i da sva novčana sredstva vode na tim računima, kao i da vrše plaćanja preko računa, sukladno sa tim zakonom, zakonom koji uređuje platne transakcije i zaključenim ugovorom o otvaranju i vođenju računa sa ovlaštenom organizacijom kojim su uređena međusobna prava i obveze pravne osobe da ima otvoren račun.

Zakonom o bankama su definirane i obveze banke u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, pa tako članak 130. propisuje:

„(1) Zabranjeno je da banka stiče, vrši konverzije ili transfere, kao i posreduje prilikom stjecanja, konverzije ili transfera novca ili druge imovine za koju se zna ili bi se moglo osnovano pretpostaviti da je stečena vršenjem krivičnog djela.

(2) Zabranjeno je da banka izvrši transakciju za koju, prema propisima koji uređuju oblast sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, se zna ili može osnovano pretpostaviti da je namijenjena pranju novca i financiranju terorističkih aktivnosti.

(3) Zabranjeno je da banka vrši konverzije ili transfere, kao i posreduje prilikom stjecanja, konverzije ili transfera novca ili druge imovine za koju se zna ili bi se moglo osnovano pretpostaviti da bi se mogla koristiti za terorističke aktivnosti, sukladno propisima koji uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, propisima kojima se uređuje uvođenje i primjena određenih privremenih mjera radi učinkovitog sprovođenja međunarodnih restriktivnih mjera i rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija.

(4) Zabranjeno je da banka vrši konverzije ili transfere, kao i posreduje prilikom stjecanja, konverzije ili transfera novca ili druge imovine, za koju se zna ili bi se moglo osnovano pretpostaviti da bi ih mogli koristiti pojedinci ili pravne osobe ili organi koji opstruišu ili prijete opstrukcijom ili predstavljaju značajan rizik od aktivne opstrukcije sprovođenja mirovnog procesa, sukladno sa propisima kojima se uređuje uvođenje i primjena određenih privremenih mjera radi učinkovitog sprovođenja međunarodnih restriktivnih mjera.

(5) Banka je dužna da obezbijedi sistem unutarnjih kontrola, kao i da donese politike i procedure radi otkrivanja i sprječavanja transakcija koje uključuju kriminalne aktivnosti, pranje novca, financiranje terorističkih aktivnosti i aktivnosti koje opstruišu uvođenje i primjenu međunarodnih restriktivnih mjera.

(6) Banka je dužna da izradi procjenu rizika kojom utvrđuje stepen rizičnosti grupa klijenata ili pojedinog klijenta, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda u svezi sa mogućnošću zlouporabe u svrhu pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti, sukladno propisima iz ove oblasti.

(7) Banka je dužna da u svom poslovanju izvršava obveze i zadatke, kao i poduzima mjere i radnje definirane propisima koji uređuju sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

(8) Banka je dužna da Agenciji, u formi koju propiše Agencija, dostavlja mjesečno statističko izvješće po transakcijama iz st. 2. do 4. ovog članka, o kojima je obavijestila nadležni organ za primanje i analizu izvješća.“

Sukladno sa člankom 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“ broj 47/14 i 67/16) gospodarski subjekti Digital Asset Management i Raiffeisen bank su pored ostalih, obveznici provođenja mjera za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Obveznik je dužan poduzeti točno propisane mjere identifikacije i praćenja klijenta u zakonom propisanim situacija.

Gospodarski subjekt Digital Asset Management, kao obveznik primjene Zakona o sprječavanju i pranju novca i financiranju terorističkih aktivnosti je dana 20.07.2019. godine donio Pravilnik o procjeni rizika, podacima, informacijama i dokumentaciji za identifikaciju klijeneta i ostalim aktivnostima i pokazateljima neophodnim za učinkovito sprovođenje zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti, koji je 23.07.2019. godine dostavljen Agenciji za istrage i zaštitu BiH.

Kao obveznik primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, gospodarski subjekt Raiffeisen bank (...)*.

(...)*

Temeljna djelatnost za koju je registriran gospodarski subjekt Digital Asset Management, prema podacima iz Obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti izdanog od APIF-a, je Posredovanje u trgovini specijaliziranoj za određene proizvode ili grupe ostalih proizvoda- 46.18 klasifikaciona oznaka. Gospodarski subjekt Digital Asset Management se u okviru svoje registrirane djelatnosti bavi posredovanjem u trgovini digitalnom imovinom i korištenjem novih tehnologija, odnosno prva je fintech kompanija u BiH koja je kreirala blockchain platformu za razmjenu i trgovinu digitalnom imovinom.

Gospodarski subjekt Raiffeisen bank je bio upoznat sa djelatnošću gospodarskog subjekta Digital Asset Management na prezentaciji održanoj u prostorijama Raiffeisen Bank, ul. Zmaja od bosne bb, 71 000 Sarajevo dana 15.10.2019. godine. Sastanak na kom je održana prezentacija je iniciran od strane gospodarskog subjekta Digital Asset Management koji je putem emaila dana 23.07.2019. godine uputio Pismo namjere o poslovnoj suradnji gospodarskom subjektu Raiffeisen bank.

Gospodarski subjekt Digital Asset Management ima zaključen ugovor sa vodećom svjetskom burzom kriptova valuta Payward Ltd, platforma za razmjenu i trgovinu digitalnim sredstvima, koja posluje kao Kraken, registriran u San Francisku, Kalifornija, SAD, 28. jula 2011. godine od strane gospodina Jesse Powell, sa sjedištem u 6th Floor, One London Wall, London, Ujedinjeno kraljevstvo, u vlasništvu Jesse Powell (u daljnjem tekstu: Kraken) od 21.02.2020. godine. Ova burza povezuje ponudu i potražnju kriptovaluta odnosno trgovanje kriptovalutama i razmjenu za „FIAT“ valute (Američki dolar, Euro i druge fiat valute).

Ugovorom su definirane usluge koje ova platforma pruža. Pod pojmom „Naše usluge“ navodi se sljedeće: „ Kraken Vam obezbjeđuje jednostavan i pogodan način da trgujete zakonskim sredstvima plaćanja (kao što su američki dolar ili euri) u zamjenu za digitalna sredstva i obrnuto, te da trgujete jednim tipom digitalnih sredstava u zamjenu za drugi tip istih. Naše usluge takođe možete koristiti za otkup i prodaju digitalnih sredstava izravno nama, odnosno od nas. Naše usluge ne omogućavaju korisnicima da trguju jednim oblikom zakonskih sredstava plaćanja u zamjenu za drugi. Povrh toga, opseg usluga koje će Vam biti dostupne zavisiće djelimično od zemalja ili SAD države iz koje pristupite Krakenu.“

U svrhu obavljanja poslovne djelatnosti, Digital Asset Management je dana 09.02.2020. godine sa Raiffeisen bank dd BiH, Glavna Filijala Banja Luka zaključio Ugovor broj: 220026963-3 o otvaranju računa za poslove unutrašnjeg platnog prometa. Ugovorom su uređena prava i obveze ugovornih strana u pogledu otvaranja i poslovanja računom za obavljanje poslova unutrašnjeg platnog prometa, sukladno sa važećim zakonskim odredbama.

Gospodarskom subjektu Digital Asset Management je na račun broj: (...)*, otvoren sukladno sa naprijed navedenim ugovorom, dana 18.09.2020 godine stigao prvi priliv novca u iznosu od (...)* sa platforme PAYWARD LTD, kao svrha priliva naveden je KRAKEN, nakon čega su pristigle još dvije uplate dana 09.06.2021.godine u iznosu od (...)* i dana 24.06.2021. godine u iznosu od (...)*, od strane platforme PAYWARD LTD, svrha Kraken.

Podnositelj zahtjeva je dana 18.09.2020. godine na zahtjev protivne strane, po primitku prve uplate novčanih sredstava sa platforme PAYWARD LTD, putem e-mail-a dostavio Ugovor sa gospodarskim društvom Payward Ltd, 6th Floor, One London Wall, London, Ujedinjeno Kraljevstvo u svrhu dokaza pravnog osnova uplate.

Gospodarski subjekt Raiffeisen bank je predmetnu transakciju odbio uz obrazloženje da takva transakcija prema zakonskim propisima BiH nije regulirana, niti je dozvoljeno trgovanje crypto valutama, te sa tim u svezi transakcija nije prihvatljiva i biće odbijena i sredstva vraćena nalogodavcu. Također ni interne procedure Banke ne dozvoljavaju obavljanje transakcija kojima se trguje crypto valutama, čije trgovanje nije regulirano pozitivnim zakonskim propisima BiH. Takođe su i ostale dvije transakcije odbijene i sredstva vraćena nalogodavcu.

(...)*

Dana 10.03.2021. godine je gospodarski subjekt Digital Asset Management putem odvjetnika Bojane Vranješ Čorokalo, uputio gospodarskom subjektu Raiffeisen bank prigovor na rad i tražio da se dostavi pravni temelj po kom je transakcija u iznosu od (...) sa platforme PAYWARD LTD odbijena i vraćena nalogodavcu.

Gospodarski subjekt Raiffeisen bank je dana 10.06.2021.godine uputila Podnositelju zahtjeva Obavijest o zatvaranju računa (broj: 434/20-OFBL2), u kom je navedeno da se prekida poslovna suradnja, te se samim tim zatvara transakcioni račun. Člankom 16. Ugovora o otvaranju računa regulirano je da Banka ima pravo da prekine poslovnu suradnju, bez ikakve obveze za obrazloženjem prekida suradnje drugoj strani, odnosno Podnositelju zahtjeva. Banka je navedenom Obavijesti pozvala Podnositelja zahtjeva da u roku od 15 dana dođe u poslovnicu Banke i zatvori račun.

Podnositelj zahtjev je dana 14.06.2021. godine uputio Prigovor na obavijest o zatvaranju računa, te tražio da se navedu razlozi zbog kojih je raskinut navedeni ugovor.

(...)*

Iz naprijed opisanog činjeničnog stanja, podnositelj zahtjeva smatra da mu gospodarski subjekt Raiffeisen bank ograničava tržišnu slobodu i poslovanje jer bez otvorenog tekućeg računa ne može da obavlja registriranu gospodarsku djelatnost, i traži utvrđivanje postojanja povrede iz članka 4. točka b) i d) Zakona o konkurenciji.

Člankom 2. Zakona o konkurenciji, propisano je da se isti Zakon primjenjuje na pravne i fizičke osobe, bilo da su to gospodarska društva, poduzeća, poduzetnici, udruge, bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, zatim na tijela državne uprave i lokalne samouprave, te sve ostale fizičke ili pravne osobe bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruge, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva, te Zakon o konkurenciji sve subjekte na koje se isti odnosi naziva zajedničkim imenom gospodarski subjekti.

Člankom 4. stavak (1) Zakona je utvrđeno da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu.

Člankom 4. stavak (1) točka b) Zakona, utvrđeno je da se zabranjeni sporazumi posebno odnose na ograničavanje i kontrole proizvodnje, tržišta, tehničkog razvitka ili ulaganja, odnosno, točka d) Zakona utvrđeno je da se zabranjeni sporazum posebno odnosi na primjenu različitih uvjeta za identične transakcije sa drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju.

Člankom 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU), sa kojim je usklađen članak 4. Zakon o konkurenciji, zabranjuju se zajednička djelovanja poduzetnika koji štete postojećoj ili potencijalnoj tržišnoj konkurenciji, a u konačnici potrošačima.

Zabranjenim sporazumima se prvenstveno nastoji ostale tržišne sudionike/konkurente isključiti s tržišta, kako bi stvorili mogućnost povišavanja cijena, te ostvarivanja dodatne dobiti. Dokaz postojanja sporazuma između gospodarskih subjekata mora biti zasnovan na izravnom ili neizravnom subjektivnom elementu koji karakteriše sam pojam sporazuma, što znači suglasnost volje između gospodarskih subjekata o ostvarivanju cilja i usvajanju danog načina ponašanja na tržištu kojim bi se utjecalo na postojeće i potencijalne konkurente.

Člankom 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije se zabranjuje antikonkurencijsko ponašanje koje nastaje kao rezultat usklađene volje dva ili više poduzetnika. Sukladno sa praksom Suda EU, da bi postojao „sporazum“ u smislu članka 101. stavak (1) UFEU, koji sadržajno odgovara članku 4. stavak (1) Zakona, dovoljno je da su predmetni gospodarski subjekti izrazili zajedničku volju da se na tržištu ponašaju na određeni način (presuda ACFChefiefarm, točka 112), dok oblik u kojem se ta usklađenost ispoljava nije sam po sebi od odlučujućeg značaja (presuda Volkswagen, tačka 37)

Dakle, pojam zabranjeni sporazumi, se odnosi na sporazume između gospodarskih subjekata koji su stvarni ili potencijalni konkurenti na tržištu, a zabranom su obuhvaćeni kako horizontalni, tako i vertikalni sporazumi.

Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku ispitivalo u okviru Zakona o konkurenciji, a sukladno svojim nadležnostima propisanim istim zakonom, da li je došlo do kršenja Zakona o konkurenciji iz članka 4. stav (1) pod b) i d).

Uvidom u Ugovoro broj: 220026963-3 o otvaranju računa za poslove unutrašnjeg platnog prometa zaključenog dana 02.09.2020. godine između gospodarskih subjekata Digital Asset Management i Raiffeisen bank dd BiH, Glava Filijala Banja Luka utvrđeno je da se radi o Ugovoru o bankarskom tekućem računu, u smislu Zakona o obligacionim odnosima. Ugovorom su uređena prava i obveze ugovornih strana u pogledu otvaranja i poslovanja računom za obavljanje poslova unutarnjeg platnog prometa, sukladno sa važećim zakonskim odredbama.

Za obavljanje platnog prometa u Republici Srpskoj gospodarski subjekti moraju imati otvorene račune preko kojih se mogu vršiti plaćanja odnosno transakcije radi prijenosa sredstava s jednog računa na drugi račun, uplate i isplate sa računa, naplate sa računa, obračunsko plaćanje, kao i drugi poslovi platnog prometa sukladno sa ovim zakonom i propisima koji uređuju platne transakcije.

Banka sukladno sa Zakonom o bankama se bavi primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava, davanjem kredita i izdavanjem platnih kartica.

Dakle u konkretnom slučaju se radi o poslovnom odnosu između dva gospodarska subjekta koja posluju na različitim tržištima, koji je nastao suglasnošću volja dvije strane sa ciljem nesmetanog obavljanja poslovne djelatnosti, a ne sa ciljem ograničavanja, narušavanja ili sprječavanja tržišne konkurencije.

Dokaz postojanja sporazuma između gospodarskih subjekata mora biti zasnovan na izravnom ili neizravnom subjektivnom elementu koji karakteriše sam pojam sporazuma, što znači suglasnost volje između gospodarskih subjekata o ostvarivanju cilja i usvajanju danog načina ponašanja na tržištu kojim bi se utjecalo na postojeće i potencijalne konkurente.

U slučajevima sklapanja adhezionog ugovora, ne radi se o kategoriji sporazuma u smislu Zakona o konkurenciji, obzirom da isti nisu sklopljeni između gospodarskih subjekata, kao sudionika i konkurenata na tržištu, već o obligacionopravnom odnosu, na koji se u konkretnom slučaju ne primjenjuje Zakon o konkurenciji.

Modalitet postojanja sporazuma, u smislu članka 4. Zakona o konkurenciji, u naprijed navedenim slučajevima nije ispunjen, te Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku nije utvrdilo postojanje

ugovora, ugovornih odredbi, ponašanja, djelovanja ili dogovora koji bi činili zabranjene sporazume, u smislu Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku nije utvrdilo postojanje zabranjenog sporazuma, između gospodarskog subjekta Raiffeisen bank i Digital Asset Management, jer isti, kao obligacionopravni ugovor zaključeni između gospodarskih subjekata, niti po jednom od ukazanih osnova, ne ukazuju na postojanje kršenja Zakona o konkurenciji iz navedenog članka 4. stavak 1) točke b) i d).

Podnositelj zahtjeva je u tijeku postupka, kao i u podnesku dostavljenom nakon presude (broj podneska: UP 02-26-2-042-91/21 od 18.11.2024. godine), istakao da su i druge banke u Bosni i Hercegovini u kojima je imao otvorene račune, ili kojima se obraćao za otvaranje računa, te račune gasile ili su odbijale zahtjev za otvaranje računa. Zahtjev za pokretanje postupka pred Konkurencijskim vijeće je podnesen samo protiv gospodarskog subjekta Raiffeisen bank, zbog povrede odredbi člana članka 4. stavak 1) točke b) i d) Zakona o konkurenciji, te Konkurencijsko vijeće nije ni utvrđivalo postojanje eventualnog zabranjenog sporazuma gospodarskog subjekta Raiffeisen bank sa navedenim bankama, a koji se mogao manifestirati kroz donošenje i primjenu internih pravila banaka kojima se onemogućava trgovanje kriptovalutom u BiH, kao što je (...)*. Odnosno, Konkurencijsko vijeće je postupalo u okviru podnesenog zahtjeva.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u točki 1. Rješenja.

11. Troškovi postupka

(...)*

Konkurencijsko vijeće je, sukladno sa odredbama članka 105. stavak (2), razmotrilo koja je strana izazvala postupak, na čiju štetu je postupak okončan, kao i u kom omjeru je Podnositelj zahtjeva uspio sa svojim zahtjevom, te shodno navedenom ocijenilo da Podnositelj zahtjeva nije uspio sa zahtjevom, zbog čega je u obvezi da u cijelosti nadoknadi troškove postupka suprotnoj strani u iznosu od (...)* KM sa PDV-om.

Slijedom navedenog je odlučeno kao u točki 2. ovog Rješenja.

12. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovoga Rješenja.

Predsjednica

Ninela Salihbašić